

Oikeustapauskokoelma

Asia T-778/17

(julkaistu otteina)

Autostrada Wielkopolska S.A.

vastaan

Euroopan komissio

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio (yhdeksäs jaosto) 24.10.2019

Valtiontuet – Tietullillista moottoritietä koskeva konsessio – Laki, jossa säädetään tiettyjen ajoneuvojen vapauttamisesta tietulleista – Jäsenvaltion konsession saajalle menetetyistä tuloista myöntämä korvaus – Varjotietulli – Päätös, jossa tuki todetaan sisämarkkinoille soveltumattomaksi ja määrätään sen takaisin perimisestä – Osapuolten, joita asia koskee, menettelylliset oikeudet – Komission velvollisuus toimia erityisen tarkkaavaisesti – Valtiontuen käsite – Etu – Konsession saajan taloudellisen tilanteen odotettu parantuminen – Markkinataloustoimijaa koskeva kriteeri – SEUT 107 artiklan 3 kohdan a alakohta – Alueellinen valtiontuki

1. *Valtiontuki – Komission suorittama tutkinta – Hallinnollinen menettely – Komission velvollisuus vaatia niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa – Tuensaajan oikeus osallistua menettelyyn tarkoituksenmukaisessa määrin – Ulottuvuus – Jäsenvaltio, joka väittää tuen olevan soveltumaton sisämarkkinoille – Komission velvollisuus toimia erityisen tarkkaavaisesti tuensaajan menettelyllisten oikeuksien noudattamisen varmistamiseksi*
(SEUT 108 artiklan 2 kohta; neuvoston asetuksen N:o 659/1999 6 artiklan 1 kohta)

(ks. 51–60 kohta)

2. *Valtiontuki – Komission suorittama tutkinta – Hallinnollinen menettely – Komission velvollisuus vaatia niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa – Tuensaajan oikeus osallistua menettelyyn tarkoituksenmukaisessa määrin – Loukkaaminen – Sellaisen päätöksen kumoaminen, jossa tuki todetaan sisämarkkinoille soveltumattomaksi ja määrätään sen takaisin perimisestä – Edellytys – Hallinnollisessa menettelyssä olisi ollut mahdollista päätyä eri ratkaisuun ilman tätä loukkausta*
(SEUT 108 artiklan 2 kohta ja SEUT 263 artikla; neuvoston asetuksen N:o 659/1999 6 artiklan 1 kohta)

(ks. 61–65 ja 69 kohta)

Tiivistelmä

Unionin tuomioistuin hylkäsi 24.10.2019 antamassaan tuomiossa Autostrada Wielkopolska v. komissio (T-778/17) Autostrada Wielkopolska S.A.-nimisen yhtiön sellaisesta komission päätöksestä nostaman kanteen, jossa se oli todennut Puolan toteuttaneen Autostrada Wielkopolskan hyväksi sisämarkkinoille soveltumattoman valtiontuen.¹

Tämän asian lähtökohtana on vuonna 1997 allekirjoitettu konsessiosopimus, jonka mukaan Autostrada Wielkopolskan oli rakennettava moottoritie A2 Puolassa. Vastikkeena se sai oikeuden kantaa tietullit moottoritien käyttäjiltä.

Puolan liittyttyä Euroopan unioniin vuonna 2004 se saattoi verojen ja maksujen kantamisesta raskailta tavaraliikenteen ajoneuvoilta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä annetun direktiivin² osaksi Puolan oikeutta. Tämän direktiivin mukaan tietullia ja käyttäjämaksua ei saa kantaa yhtä aikaa tieosuuden käytöstä. Puolan parlamentti antoi lain, jossa säädettiin, että raskaat tavaraliikenteen ajoneuvot, joissa on vinjetti kansallisten teiden käyttämistä varten, oli vapautettu konsessiosopimusten kohteena olevien moottoriteiden tietulleista. Tämän lain nojalla konsession saajille, kuten Autostrada Wielkopolskalle, oli kuitenkin korvattava tietulleista vapauttamisesta aiheutuneet tulojen menetykset.

Puolan viranomaisten alettua maksaa korvausta Autostrada Wielkopolskalle ne katsoivat, että korvaus oli liian suuri ja ilmoittivat sen komissiolle. Komissio katsoi riidanalaisessa päätöksessä, että vaikka Autostrada Wielkopolskalla oli periaatteessa oikeus saada korvaus vastikkeena Puolan lainsäädäntöön tehtyjen muutosten johdosta sille aiheutuneista tulojen menetyksistä, se oli saanut liian suuren korvauksen, joka oli sisämarkkinoille soveltumaton tuki.

Autostrada Wielkopolska vetosi tästä päätöksestä nostamassaan kanteessa erityisesti siihen, että sen oikeutta osallistua komission toteuttamaan hallinnolliseen menettelyyn, ei ole kunnioitettu.

Unionin yleinen tuomioistuin muistutti siitä, että Autostrada Wielkopolskalla oli tuensaajana ainoastaan oikeus osallistua hallinnolliseen menettelyyn siinä määrin kuin se oli yksittäistapaukseen liittyvissä olosuhteissa tarkoituksenmukaista, eikä se suinkaan voinut vaatia takaamaan sellaisia puolustautumisoikeuksia, jotka on myönnetty niille henkilöille, joita vastaan menettelyä käydään. Unionin tuomioistuin palautti tämän osalta mieleen, että jotta Autostrada Wielkopolskan oikeutta esittää huomautuksiaan ei tehtäisi tyhjäksi, oli välttämätöntä, että komissio määrittä kyseessä olevaa taloudellista korvausta koskevan muodollisen tutkintamenettelyn aloittamispäätöksessään riittävästi tutkintansa puitteet. Komission oli nimittäin oikaistava aloittamispäätöstään niin, että asianomaiset osapuolet pystyivät esittämään asianmukaisesti huomautuksensa, silloin, kun komissio muutti päättelyään tutkinnan aloittamista koskevan päätöksen tekemisen jälkeen tekemänsä arvioinnin kannalta ratkaiseviksi osoittautuneista tosiseikoista tai niiden oikeudellisesta luonnehinnasta.

Unionin yleinen tuomioistuin korosti vielä, että käsiteltävä asia eroaa suurimmasta osasta valtiotukiasioita, koska Puolan, joka oli tuen myöntänyt jäsenvaltio, intressit olivat Autostrada Wielkopolskan intressien vastaisia, ja kyseinen jäsenvaltio oli itse katsonut, että ilmoitettu toimenpide oli sisämarkkinoille soveltumaton valtiontuki. Tässä yhteydessä oli erityisen tärkeää,

¹ Valtiontuesta SA.35356 (2013/C) (ex 2013/NN, ex 2012/N), jonka Puola on toteuttanut Autostrada Wielkopolska S.A:n hyväksi, 25.8.2017 annettu komission päätös (EU) 2018/556 (EUVL 2018, L 92, s. 19).

² Verojen ja maksujen kantamisesta raskailta tavaraliikenteen ajoneuvoilta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä 17.6.1999 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/62/EY (EYVL 1999, L 187, s. 42).

että komissio antoi Autostrada Wielkopolskalle mahdollisuuden esittää asianmukaisesti huomautuksia. Tätä menettelyllistä velvollisuutta oli sitäkin suuremmalla syyllä noudatettava sen vuoksi, että Autostrada Wielkopolskalla oli oikeus saada korvaus tietulleista vapauttamisen johdosta ja että kansallisissa tuomioistuimissa oli vireillä oikeusriita Puolaa vastaan tämän korvauksen laajuudesta. Unionin yleinen tuomioistuin päätyi katsomaan, että tällaisessa tilanteessa komission oli osoitettava erityistä tarkkaavaisuutta sen suhteen, että Autostrada Wielkopolskalla olevaa oikeutta osallistua hallinnolliseen menettelyyn, kunnioitettiin.

Unionin yleinen tuomioistuin totesi tästä, että vaikka komissio oli julkaissut virallisessa lehdessä päätöksen muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta ja kehottanut Autostrada Wielkopolskaa esittämään huomautuksesta sen johdosta, se ei ollut antanut enää sen jälkeen sille mahdollisuutta esittää huomautuksia riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneiden noin kolmen vuoden aikana, vaikka se oli ollut sen sijaan useaan otteeseen kirjeenvaihdossa Puolan kanssa. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että komission olisi pitänyt, kun otetaan huomioon Puolan kanssa aloittamispäätöksen jälkeen käydyn kirjeenvaihdon kesto ja tiheys, antaa Autostrada Wielkopolskalle uusi mahdollisuus huomautusten esittämiseen. Se päätteli tästä, että komissio ei ollut osoittanut erityistä tarkkaavaisuutta, johon sillä oli velvollisuus käsiteltävässä asiassa.

Käsiteltävän asian olosuhteiden takia unionin yleinen tuomioistuin katsoi kuitenkin, että se, että komissio oli laiminlyönyt ottaa Autostrada Wielkopolskan mukaan muodollisen tutkintamenettelyn aloittamispäätöksen tekemisen jälkeen Puolan kanssa käytyyn kirjeenvaihtoon, ei voinut johtaa riidanalaisen päätöksen kumoamiseen. Unionin yleinen tuomioistuin totesi tästä, että komissio oli määrittänyt riittävällä tavalla tutkintansa puitteet aloittamispäätöksessä, ja näin tehdessään antanut Autostrada Wielkopolskalle mahdollisuuden toimittaa kaikki asian kannalta hyödylliset tiedot riidanalaisessa päätöksessä ratkaiseviksi osoittautuneista tosiseikoista ja näiden tosiseikkojen oikeudellisesta luonnehdinnasta. Se katsoi myös, ettei ollut näytetty, että jos Autostrada Wielkopolska olisi otettu mukaan edellä mainittuun komission ja Puolan välillä käytyyn kirjeenvaihtoon, komission viimeksi mainitussa päätöksessä tekemä oikeudellinen analyysi olisi voinut olla erilainen.